

Ліщук Т.А.,
аспірант кафедри обліку і оподаткування,
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Науковий керівник – к. е. н., доц., Шматковська Т.О.

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМЦІВ В КРАЇНАХ ЄС: ПРОГРЕСИВНІ ПРАКТИКИ

Для оптимізації систем оподаткування в Україні, досить якісним варіантом пошуку нових рішень є отримання досвіду від зарубіжних країн-партнерів, а саме держав де економіка досить стабільна незважаючи на постійні зовнішні екстерналії впливу.

Важливо, що оподаткування підприємців у країнах Європейського Союзу (ЄС) мають певні загальні риси та відмінні риси, які можна згрупувати певним чином. Зокрема, за результатами проведеного нами дослідження було встановлено наступне.

1. Вибір системи оподаткування: у більшості країн ЄС підприємці можуть обирати між загальною та спрощеною системою оподаткування. Спрощена система передбачає зменшений податковий тягар і слабше адміністративне навантаження для малого бізнесу. До прикладу, у Німеччині діє система оподаткування для малого бізнесу (Kleinunternehmerregelung), яка дозволяє уникнути сплати ПДВ.
2. Податок на додану вартість (ПДВ): ПДВ є одним із головних податків для підприємців у країнах ЄС. Ставки можуть варіюватися від країни до країни, але зазвичай коливаються між 17% і 27%. У деяких країнах підприємці з невеликим обігом діяльності звільнені від обов'язкової реєстрації як платника ПДВ.
3. Соціальні внески та страхування: такі внески є важливою складовою оподаткування підприємців у ЄС. Зокрема, кожен підприємець зобов'язаний сплачувати внески на пенсійне страхування, медичне страхування та інші види соціального захисту. Наприклад, у Франції внески залежать від доходу підприємця і можуть складати значну частину витрат бізнесу.

4. Прогресивні податкові ставки: у багатьох країнах ЄС застосовуються прогресивні ставки податку на дохід для підприємців, тобто податкова ставка зростає із збільшенням доходу. Наприклад, у Швеції та Нідерландах податкова ставка на дохід може бути досить високою для підприємців із великим оборотом.
5. Податкові пільги та субсидії: у країнах ЄС існує багато програм, що підтримують малий і середній бізнес. Це можуть бути податкові кредити, субсидії, гранти або податкові пільги на дослідження та розвиток, енергоефективність чи наймання працівників. До прикладу, у Польщі підприємці можуть користуватися податковими пільгами в межах спеціальних економічних зон. Перевагу надають підприємствам, що займаються високотехнологічними галузями, наукоємним виробництвом або інноваціями. Однак, інші види діяльності також можуть претендувати на пільги, особливо якщо вони пов'язані з регіональним розвитком або створенням нових робочих місць. Так, Польща має декілька спеціальних економічних зон, які розташовані в різних регіонах країни, серед них можна виділити Катовіце, Лодзь, Краків та Сувалки. У різних регіонах можуть діяти різні умови пільг та пріоритети для інвесторів.
6. Спрощення адміністрування податків: ЄС працює над уніфікацією та спрощенням адміністрування податків для підприємців, особливо для тих, хто веде бізнес в декількох країнах. Зокрема, запроваджені електронні системи звітування, як-от система OSS (One-Stop Shop) для подачі ПДВ-звітів.
7. Транснаціональне оподаткування: підприємці, що працюють у декількох країнах ЄС, зіштовхуються з питаннями транснаціонального оподаткування. Важливо враховувати угоди про уникнення подвійного оподаткування та правила, що діють у конкретних країнах. Україна, до прикладу, на сьогодні має підписану угоду про уникнення подвійного оподаткування з 70 країнами світу, серед яких Німеччина, Франція, Польща, Італія, Іспанія, Швейцарія, Австрія та інші.

Таким чином, оподаткування підприємців у країнах ЄС характеризується різноманіттям підходів, прогресивними податковими системами та важливістю соціальних внесків, що робить систему гнучкою для різних типів бізнесу.

Література

1. Унікальна інтерактивна платформа податкових знань Taxlink. URL : <http://taxlink.ua/ua/news/paying-taxes-2019-orintir-dlja-realnihreform-chi-fasadnih-zmin-z-nulovim-efektom.htm>
2. Юрченко В. В. Сучасні тенденції розвитку та гармонізації податкових систем країн Європейського Союзу. Вектори для України. *Ефективна економіка* : електронне наукове фахове видання. 2013. № 12. С. 87-98.
3. Ткаченко Н. М. Податкові системи країн світу та України. Облік та звітність: [навчально-методичний посібник] / Н. М. Ткаченко, Т. М. Горова, Н. О. Їльєнко. К.: Алерта, 2004. 534 с.